

Υπόθεση C-410/20

**Σύνοψη της αιτήσεως προδικαστικής αποφάσεως κατά το άρθρο 98,
παράγραφος 1, του Κανονισμού Διαδικασίας του Δικαστηρίου**

Ημερομηνία καταθέσεως:

2 Σεπτεμβρίου 2020

Αιτούν δικαστήριο:

Audiencia Provincial de A Coruña (Ισπανία)

Ημερομηνία της αποφάσεως του αιτούντος δικαστηρίου:

28 Ιουλίου 2020

Εκκαλούσα:

Banco Santander, S.A.

Εφεσίβλητοι:

J.A.C.

M.C.P.R.

Αντικείμενο της κύριας δίκης

Έφεση ασκηθείσα από την Banco Santander, S.A. (οντότητα η οποία απορρόφησε την Banco Popular Español, S.A., κατόπιν συγχωνεύσεως) στο πλαίσιο της οποίας τίθεται το ζήτημα του κατά πόσον προβλέπεται ή εξακολουθεί να υφίσταται δυνατότητα ασκήσεως αγωγής ακυρώσεως λόγω ελαττώματος της βουλήσεως όσον αφορά την απόκτηση μετοχών οι οποίες εκδόθηκαν και αποτέλεσαν αντικείμενο δημόσιας προσφοράς από χρηματοοικονομικό ίδρυμα (εν προκειμένω, την Banco Popular Español, S.A.) επ' ευκαιρία αυξήσεως του κεφαλαίου, όταν ο επενδυτής ασκεί την αγωγή μετά την περάτωση της διαδικασίας εξυγιάνσεως του ιδρύματος που πραγματοποίησε την έκδοση, στο πλαίσιο της οποίας έλαβε χώρα απομείωση του συνόλου των μετοχών στις οποίες είχε, προ της εξυγιάνσεως, διαιρεθεί το μετοχικό κεφάλαιο.

Αντικείμενο και νομική βάση της αιτήσεως προδικαστικής απόφασεως

Το ζήτημα που τίθεται από το αιτούν δικαστήριο αφορά τη συμβατότητα της προβλεπόμενης στο άρθρο 1300 του ισπανικού Αστικού Κώδικα διαδικασίας ακυρώσεως, ήτοι του ενδίκου βοηθήματος το οποίο αποσκοπεί στην επιστροφή των χρημάτων που επενδύθηκαν σε μετοχές εκδοθείσες από χρηματοοικονομικό ίδρυμα επ' ευκαιρία δημόσιας προσφοράς εγγραφής, με τους κανόνες περί εξυγιάνσεως χρηματοοικονομικών ιδρυμάτων οι οποίοι θεσπίζονται με την οδηγία 2014/59/ΕΕ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 15ης Μαΐου 2014, ιδίως την αρχή σύμφωνα με την οποία οι ζημίες βαρύνουν τους μετόχους.

Προδικαστικά ερωτήματα

1. Πρέπει να θεωρηθεί ότι, όταν, στο πλαίσιο διαδικασίας εξυγιάνσεως χρηματοοικονομικού ιδρύματος, απομειώνεται το σύνολο των μετοχών στις οποίες είχε διαιρεθεί το μετοχικό κεφάλαιο, τα άρθρα 34, παράγραφος 1, στοιχείο α', 53, παράγραφοι 1 και 3, και 60, παράγραφος 2, στοιχεία β' και ε', της οδηγίας 2014/59/ΕΕ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 15ης Μαΐου 2014, έχουν την έννοια ότι αποκλείουν τη δυνατότητα όσων απέκτησαν τις μετοχές λίγους μήνες προ της ενάρξεως της διαδικασίας εξυγιάνσεως, επ' ευκαιρία αυξήσεως του κεφαλαίου με δημόσια προσφορά εγγραφής, να ασκήσουν αγωγή αποζημιώσεως ή αγωγές ισοδυνάμου αποτελέσματος, λόγω ελαττωματικής πληροφορήσεως στο ενημερωτικό δελτίο, κατά του ιδρύματος που πραγματοποίησε την έκδοση ή κατά του ιδρύματος το οποίο προέκυψε μεταγενέστερα κατόπιν συγχωνεύσεως με απορρόφηση;
2. Υπό τις περιστάσεις του προηγούμενου ερωτήματος, αντιτίθενται τα άρθρα 34, παράγραφος 1, στοιχείο α', 53, παράγραφος 3, και 60, παράγραφος 2, στοιχείο β', της οδηγίας 2014/59/ΕΕ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 15ης Μαΐου 2014, στην επιβολή από το εθνικό δικαστήριο στο ίδρυμα που πραγματοποίησε την έκδοση, ή στο ίδρυμα που αποτελεί καθολικό διάδοχο αυτού, υποχρεώσεων επιστροφής της αξίας των μετοχών που αναλήφθηκαν, καθώς και καταβολής τόκων, συνεπεία της κηρύξεως της ακυρότητας, με αναδρομική ισχύ (*ex tunc*), της συμβάσεως αναλήψεως μετοχών, δυνάμει αγωγών οι οποίες ασκήθηκαν μετά από την εξυγίανση του ιδρύματος;

Σχετικές διατάξεις του δικαίου της Ένωσης

Άρθρο 267 ΣΛΕΕ

Άρθρα 34, παράγραφος 1, στοιχείο α', 53, παράγραφοι 1 και 3, και 60, παράγραφος 2, στοιχεία β' και ε', της οδηγίας 2014/59/ΕΕ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 15ης Μαΐου 2014, για τη θέσπιση πλαισίου για την ανάκαμψη και την εξυγίανση πιστωτικών ιδρυμάτων και

επιχειρήσεων επενδύσεων και για την τροποποίηση της οδηγίας 82/891/ΕΟΚ του Συμβουλίου, και των οδηγιών 2001/24/ΕΚ, 2002/47/ΕΚ, 2004/25/ΕΚ, 2005/56/ΕΚ, 2007/36/ΕΚ, 2011/35/ΕΕ, 2012/30/ΕΕ και 2013/36/ΕΕ, καθώς και των κανονισμών του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου (ΕΕ) αριθ. 1093/2010 και (ΕΕ) αριθ. 648/2012.

Οδηγία 2003/71/ΕΚ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 4ης Νοεμβρίου 2003, σχετικά με το ενημερωτικό δελτίο που πρέπει να δημοσιεύεται κατά τη δημόσια προσφορά κινητών αξιών ή την εισαγωγή τους προς διαπραγματεύση και την τροποποίηση της οδηγίας 2001/34/ΕΚ

Κανονισμός (ΕΕ) 806/2014: άρθρα 18, 22 και 24

Απόφαση του Δικαστηρίου της Ευρωπαϊκής Ένωσης (δεύτερο τμήμα) της 19ης Δεκεμβρίου 2013, C-174/12 (EU:C:2013:856), σκέψεις 44 και 68

Σχετικές διατάξεις του εθνικού δικαίου

Ley 11/2015, de 18 de junio, de recuperación y resolución de entidades de crédito y empresas de servicios de inversión (νόμος 11/2015, της 18ης Ιουνίου, σχετικά με την ανάκαμψη και την εξυγίανση των πιστωτικών ιδρυμάτων και των επιχειρήσεων επενδύσεων)

Real Decreto Legislativo 4/2015, de 23 de octubre, que aprobó el Texto refundido de la Ley del Mercado de Valores (βασιλικό νομοθετικό διάταγμα 4/2015, της 23ης Οκτωβρίου, περί εγκρίσεως του κωδικοποιημένου κειμένου του νόμου περί της αγοράς κινητών αξιών)

Ισπανικός Αστικός κώδικας: άρθρα 1300, 1301, 1303, 1307, 1309 και 1314

Απόφαση της FROB (ισπανικής αρχής εξυγίανσεως) της 7ης Ιουνίου 2017 (που δημοσιεύθηκε στο Boletín Oficial del Estado της 30ής Ιουνίου 2017): τρίτο σημείο του σκεπτικού και διατακτικό

Συνοπτική έκθεση των πραγματικών περιστατικών και της πορείας της διαδικασίας

- 1 Τον Ιούνιο του 2016 η Banco Popular Español, S.A., πραγματοποίησε αύξηση κεφαλαίου με δημόσια προσφορά εγγραφής.
- 2 Οι ενάγοντες σύζυγοι, οι οποίοι έχουν την ιδιότητα του ιδιώτη πελάτη, επένδυσαν 6 890 ευρώ για την ανάληψη 5 512 εκ των εκδοθεισών μετοχών.
- 3 Κατά το τελευταίο τρίμηνο του 2016 η Banco Popular Español, S.A., προέβη σε σημαντικές προσαρμογές της αξίας των στοιχείων του ενεργητικού της, με αποτέλεσμα να σημειώσει ζημία κατά την οικεία χρήση, ύψους 3 485 εκατομμυρίων ευρώ.

- 4 Στις 3 Απριλίου 2017, η Banco Popular Español, S.A. γνωστοποίησε στην Comisión Nacional del Mercado de Valores (εθνική επιτροπή κεφαλαιαγοράς, Ισπανία· στο εξής: CNMV), ως σημαντικό γεγονός, ότι υπήρχαν ορισμένες παρατυπίες στους ετήσιους λογαριασμούς για την οικονομική χρήση 2016, οι οποίες, ωστόσο, κατά την άποψή της, δεν είχαν ιδιαίτερη επίπτωση στους ετήσιους λογαριασμούς του 2016 και, ως εκ τούτου, δεν καθιστούσαν αναγκαία τη διόρθωση των εν λόγω λογαριασμών.
- 5 Στις 7 Ιουνίου 2017 αποφασίστηκε η εξυγίανση της Banco Popular Español, S.A. Απομειώθηκαν, άνευ ανταλλάγματος, όλες οι μετοχές στις οποίες είχε διαιρεθεί το μετοχικό της κεφάλαιο.
- 6 Τον Μάρτιο του 2018, οι J. Á. C. και M. C. P. R., οι οποίοι έχασαν, συνεπεία της εξυγιάσεως και της απομειώσεως των μετοχών, το σύνολο της επενδύσεώς τους, ενήγγααν την Banco Popular Español, S.A., ζητώντας την κήρυξη της ακυρότητας της συμβάσεως αποκτήσεως μετοχών λόγω πλάνης η οποία καθιστούσε τη βούλησή τους να συμβληθούν ελαττωματική, καθόσον αυτή είχε βασιστεί σε ανακριβή και ελλιπή πληροφόρηση σχετικά με τη λογιστική και περιουσιακή κατάσταση της εταιρίας, η οποία είχε παρασχεθεί μέσω του ενημερωτικού δελτίου, και επικουρικώς λόγω απάτης συνισταμένης σε δόλια παραποίηση και απόκρυψη κρίσιμων πληροφοριών σχετικά με την περιουσιακή κατάσταση της εταιρείας. Με την αγωγή, ζήτησαν την καταδίκη του εναγόμενου ιδρύματος στην καταβολή ποσού ύψους 6 890 ευρώ, πλέον των νομίμων τόκων από την ημερομηνία της πληρωμής.
- 7 Προς αντίκρουση της αγωγής, η Banco Santander, S.A., προέβαλε, μεταξύ άλλων, τον ισχυρισμό ότι η διαδικασία εξυγιάσεως της Banco Popular αποφασίστηκε και πραγματοποιήθηκε σύμφωνα με τους όρους που προβλέπουν οι εφαρμοστέες κανονιστικές ρυθμίσεις, οι οποίες αποσκοπούν πρωτίστως στην αποτροπή του ενδεχόμενου να έχουν οι δυσχέρειες που τυχόν αντιμετωπίζει ένα χρηματοοικονομικό ίδρυμα επιπτώσεις στα χρήματα των φορολογουμένων, με την επιβολή της αναλήψεως των ζημιών από τους μετόχους και τους πιστωτές των εν λόγω ιδρυμάτων. Η αρχή της διάσωσης με ίδια μέσα (bail-in) συνεπάγεται ότι οι ζημίες των προβληματικών ιδρυμάτων βαρύνουν πρώτα τους μετόχους και εν συνεχεία τους κατόχους ορισμένων χρηματοπιστωτικών μέσων.
- 8 Η πρωτόδικη απόφαση έκρινε βάσιμη την αγωγή, ακύρωσε την απόκτηση μετοχών λόγω πλάνης στη βούληση και διέταξε την επιστροφή των χρημάτων που επενδύθηκαν, πλέον των νομίμων τόκων.
- 9 Η Banco Santander S.A. άσκησε έφεση κατά της πρωτόδικης αποφάσεως.

Κυριότερα επιχειρήματα των διαδίκων της κύριας δίκης

- 10 Οι πρωτοδίκως ενάγοντες και ήδη εφεσίβλητοι υποστήριξαν, εν συνόψει, ότι η ασκηθείσα αγωγή ακυρώσεως είναι ανεξάρτητη από την εξυγίανση της Banco Popular και τις συνέπειές της. Ισχυρίστηκε επίσης ότι από τη νομολογία του

Δικαστηρίου –και ειδικότερα την απόφαση της 19ης Δεκεμβρίου 2013, C-174/12, Alfred Hirmann κατά Immofinanz AG)– συνάγεται η δυνατότητα ακυρώσεως, λόγω πλάνης στη βούληση, της συμβάσεως αναλήψεως μετοχών, όταν η εν λόγω πλάνη είναι ουσιώδης και έχει επηρεάσει καθοριστικά τα παραγωγικά αίτια της βουλήσεως.

- 11 Η Banco Santander, εναγόμενη και ήδη εκκαλούσα, υποστηρίζει, εν συνόψει, ότι το ισπανικό δίκαιο, και ειδικότερα ο Ley 11/2015, de 18 de junio, de recuperación y resolución de entidades de crédito y empresas de servicios de inversión (νόμος 11/2015, της 18ης Ιουνίου, σχετικά με την ανάκαμψη και την εξυγίανση των πιστωτικών ιδρυμάτων και των επιχειρήσεων επενδύσεων) με τον οποίο μεταφέρθηκε στην εσωτερική έννομη τάξη η οδηγίας 2014/59/ΕΕ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 15ης Μαΐου 2014, δίδει σαφή απάντηση στο ερώτημα του αιτούντος δικαστηρίου. Εκτιμά ότι, στον βαθμό που περιλαμβάνει αίτημα αποζημιώσεως, η αγωγή αποσκοπεί στην αποφυγή των συνεπειών της εξυγιάσεως, που συνίστανται στο ότι οι ζημιές πρέπει να βαρύνουν τους κατόχους των κεφαλαιακών μέσων τα οποία χρησιμοποιήθηκαν για την πραγματοποίηση της διάσωσης με ίδια μέσα.

Συνοπτική έκθεση του σκεπτικού της αιτήσεως προδικαστικής αποφάσεως

- 12 Για την επίλυση της διαφοράς της κύριας δίκης είναι αναγκαίο, κατ' αρχάς, να αποσαφηνιστεί το εάν η ανεξαρτησία των κανόνων του δικαίου της Ένωσης σχετικά με την ευθύνη εκ του ενημερωτικού δελτίου και σημαντικών γεγονότων έναντι των κανόνων οι οποίοι σκοπούν στη διασφάλιση της διατήρησης του μετοχικού κεφαλαίου, όπως κρίθηκε με την απόφαση του Δικαστηρίου της Ευρωπαϊκής Ένωσης (δεύτερο τμήμα), της 19ης Δεκεμβρίου 2013, δύναται να προβληθεί και για τη διατήρηση της δυνατότητας ασκήσεως των εν λόγω αγωγών –ή άλλων, διαφορετικής φύσεως αλλά ισοδύναμου αποτελέσματος, όπως της αγωγής ακυρώσεως λόγω πλάνης– έναντι των αρχών και των κανόνων της οδηγίας 2014/59/ΕΕ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 15ης Μαΐου 2014, ιδίως την αρχή σύμφωνα με την οποία οι ζημιές βαρύνουν τους μετόχους και τους κανόνες οι οποίοι ρυθμίζουν τις συγκεκριμένες επιπτώσεις της διάσωσης με ίδια μέσα, με την καθολική απομείωση των μετοχών και των λοιπών κεφαλαιακών μέσων.
- 13 Το δεύτερο ερώτημα αφορά ειδικότερα την αγωγή ακυρώσεως και, εν μέρει, την έννοια και την έκταση της εξαιρέσεως των «ήδη δεδουλευμένων υποχρεώσεων» η οποία προβλέπεται στο άρθρο 60, παράγραφος 2, στοιχείο β', της οδηγίας 2014/59/ΕΕ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 15ης Μαΐου 2014. Κατά την εκτίμηση του αιτούντος δικαστηρίου, είναι σαφές ότι η υποχρέωση επιστροφής της αξίας των μετοχών την οποία ο μέτοχος δεν έχει προβάλει προ της ενάρξεως της διαδικασίας εξυγιάσεως της τράπεζας δεν μπορεί να θεωρηθεί ότι αποτελεί ήδη δεδουλευμένη υποχρέωση· ωστόσο, εάν ήταν δυνατή η προβολή αιτήματος ακυρώσεως, η αναδρομική ισχύς της κηρύξεως της ακυρότητας θα είχε ως αποτέλεσμα η αξίωση αποζημιώσεως να τοποθετείται σε

χρονικό σημείο προγενέστερο της εξυγίανσεως της εκδότριας τράπεζας, γεγονός το οποίο θα σήμαινε ασφαλώς ότι οι επενδυτές στην υπόθεση της κύριας δίκης θα έπρεπε να είχαν αντιμετωπιστεί ως πιστωτές της τράπεζας και όχι ως μέτοχοι.

ΕΓΓΡΑΦΟ ΕΡΓΑΣΙΑΣ